

Sag C-725/23**Anmodning om præjudiciel afgørelse****Dato for indlevering:**

27. november 2023

Forelæggende ret:

Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach (Polen)

Afgørelse af:

9. oktober 2023

Sagsøger:

M. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością I. spółka komandytowa – med hjemsted i R

Sagsøgte:

R.W.

[Udelades] [sagsnummer]

KENDELSE

Den 9. oktober 2023

har Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach VII Wydział Gospodarczy (retten i første instans for retskredsen Katowice-Wschód, 7. handelsafdeling, i Katowice, Polen) [udelades]

[Udelades] [rettens sammensætning]

efter behandling den 9. oktober 2023 i Katowice

under et lukket retsmøde

i en sag anlagt af M. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (anpartsselskab) I. spółka komandytowa – akcyjna (kommandit- og aktieselskab) med hjemsted i R.

mod R.W.

om betaling

besluttet:

1. i henhold til artikel 267 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, forelægges Den Europæiske Unions Domstol følgende præjudicielle spørgsmål:

Skal artikel 2, nr. 8), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/7/EU af [16]. februar 2011 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner (omarbejdning) (EUT L 48, s. 1) fortolkes således, at den ud over hovedstolen for den modydelse, der er karakteristisk for det pågældende kontraktforhold, der fører til levering af varer eller levering af tjenesteydelser, omfatter kompensation af omkostninger, der er påløbet i forbindelse med opfyldelsen af kontrakten, og som debitor aftalemæssigt har forpligtet sig til at betale?

[Udelades] [sagens udsættelse]

[Udelades]

- BEGRUNDELSE -

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Sagens parter

Sagsøger: M. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (anpartsselskab) I. spółka komandytowa – akcyjna (kommandit- og aktieselskab) med hjemsted i R

[Udelades]

[Udelades] [sagsøgers adresse og den befuldmægtigedes oplysninger]

Sagsøgte: R. W.

der driver erhvervsvirksomhed

under virksomheden Firma Handlowo-Uslugowa A. i Katowice

[Udelades]

[Udelades] [sagsøgtes adresse]

Den forelæggende rets spørgsmål

[Udelades]

[Gentagelse af det præjudicielle spørgsmål]

De faktiske omstændigheder, der er relevante for det forelagte spørgsmål

Parterne er erhvervsdrivende. Sagsøger er et kommanditaktieselskab. Sagsøgte udøver erhvervsvirksomhed i eget navn;

I forbindelse med udøvelsen af deres virksomhed indgik parterne den 3. juli 2019 en lejekontrakt om et erhvervslokale beliggende på en fast ejendom i K. på ubestemt tid;

I henhold til kontrakten forpligtede sagsøgte sig til at betale:

leje (på tidspunktet for kontraktens indgåelse) på 270 PLN netto forhøjet med den skyldige moms (satsen udgjorde 15 PLN/m²); det blev også aftalt, at lejen skulle betales forud den 10. i hver måned;

afgifter for forsyningsydelser, som omfattede prisen på den varme, gas og elektricitet, der var bestilt for at dække lejerens behov, samt samtlige faste afgifter, som udlejeren havde pådraget sig ved forsyningen af forsyningsydelser; faktureringsperioder og hyppigheden af afgiftsfakturaer blev bestemt efter udlejerens (sagsøgerens) skøn; disse afgifter med tillæg af moms skulle betales senest 5 dage efter lejerens (sagsøgte) modtagelse af fakturaen;

en fast månedlig afgift for deltagelse i dækning af alle byrder, udgifter og omkostninger forbundet med anlægget (ved aftalens indgåelse) på 10 PLN/m² af det lejede areal (herunder en afgift på 0,42 PLN netto for evig brugsret, 1,93 PLN netto for ejendomsskat, 1,00 PLN netto for bortskaffelse af fælles affald, 8,65 PLN netto for andre byrder og udgifter); denne afgift omfattede i særdeleshed: offentlige opkrævninger og andre afgifter, afskrivninger på anlægget, udgifterne til bemanding af anlæggets port, udgifter til administration af anlægget, udgifter til rengøring, udgifter til reparationer, vedligeholdelse og reparationer af anlægget; afgiften skulle betales forud den 10. i hver måned;

I løbet af kontraktens løbetid udstedte sagsøgeren tre separate fakturaer for hvert skyldigt beløb, der skulle betales i henhold til kontrakten;

Sagsøgeren var ikke direkte leverandør af forsyningsydelserne (fra punkt 3b), men viderefakturerede kun de omkostninger til sagsøgte, som sagsøgeren selv havde betalt leverandørerne;

Parterne har kontraktligt aftalt størrelsen af de renter, som sagsøger er berettiget til i tilfælde af forsinket betaling af leje eller andre afgifter i henhold til de maksimale rentesatser i henhold til artikel 481, stk. 2¹ i kodeks cywilny (den civile lovbog) (maksimale morarenter);

Parterne indgik den 13. september 2019 et tillæg til kontrakten, der udvidede kontraktens genstand til at omfatte yderligere et erhvervslejemål;

Ved skrivelse af 28. maj 2020 opsagde sagsøger lejekontrakten over for sagsøgte med øjeblikkelig virkning;

Under sagen, der verserer ved Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowice (retten i første instans for retskredsen Katowice-Wschód i Katowice), har sagsøgeren nedlagt påstand om, at sagsøgte skal betale et beløb på 13 933,89 [PLN] bestående af:

det skyldige beløb, der hidrører fra 26 ubetalte fakturaer, hvoraf 11 fakturaer vedrører ubetalte forsyningsydelser, syv fakturaer omfatter faste afgifter for deltagelse i dækning af alle byrder, udgifter og omkostninger forbundet med anlægget og otte lejefakturaer; alle ubetalte fakturaer beløber sig til 9 397,89 PLN.

et fast beløb på 40 EUR for hver ubetalt faktura (dvs. 40 euro x 26 fakturaer), i alt 4 536,00 PLN;

Sagsøgte har ikke taget stilling til sagen.

EU-retlige retsfor skrifter, der er relevante for besvarelsen

Artikel 1, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/7/EU af [16]. februar 2011 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner

Dette direktiv finder anvendelse på alle betalinger, der foretages som vederlag for handelstransaktioner.

Artikel 2, nr. 8), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/7/EU af [16]. februar 2011 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner

I dette direktiv forstås ved: »det skyldige beløb« hovedstolen, der skulle have været betalt inden for den aftalemæssige eller lovbestemte betalingsfrist, herunder gældende skatter, told, importafgifter eller andre afgifter, der er specificeret på fakturaen eller tilsvarende betalingsanmodning;

Artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/7/EU af [16]. februar 2011 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner

Medlemsstaterne sikrer, at kreditor i handelstransaktioner mellem virksomheder er berettiget til morarenter ved forsinket betaling, uden at det er nødvendigt at fremsende en rykkerskrivelse, forudsat at:

- a) kreditor har opfyldt sine aftalemæssige og lovbestemte forpligtelser, og
- b) kreditor ikke har modtaget det skyldige beløb rettidigt, medmindre skyldneren ikke er ansvarlig for forsinkelsen.

Artikel 6, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/7/EU af [16]. februar 2011 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner

Medlemsstaterne sikrer, at kreditor, når der skal betales morarenter i handelstransaktioner i henhold til artikel 3 eller 4, er berettiget til fra skyldneren som minimum at modtage et fast beløb på 40 EUR

Den Europæiske Unions Domstol dom af 20. oktober 2022, sag C-585/20 (...) S.A.U. mod G. R. de S. de la Junta de C. y L.

Nationale retsfor skrifter, der er relevante for besvarelsen

Artikel 659, stk. 1, i ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (lov af 23.4.1964 den civile lovbog);

Ved lejekontrakten forpligter udlejeren sig til at overdrage udlejeren genstanden for en bestemt eller ubestemt periode, og lejeren forpligter sig til at betale udlejeren den aftalte leje.

Artikel 4, nr. 1a, i ustawa z dnia 8 marca 2013 roku o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (lov af 8.3.2013 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner);

I denne lov forstås ved: pengeydelse – modydelse for levering af varer eller tjenesteydelser i en handelstransaktion.

Artikel 7, stk. 1, i ustawa z dnia 8 marca 2013 roku o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (lov af 8.3.2013 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner);

Med undtagelse af transaktioner, hvor skyldneren er en offentlig myndighed, har kreditorer, der er parter i handelstransaktioner, uden krav om efterbetaling, medmindre parterne har aftalt en højere rentesats, ret til lovbestemte morarenter for perioden fra det tidspunkt, hvor betalingen forfalder, til det tidspunkt, hvor betalingen sker, såfremt følgende kumulative betingelser er opfyldt:

- 1) kreditor har opfyldt sine forpligtelser;
- 2) kreditor har ikke modtaget betalingen inden for den i kontrakten fastsatte frist.

Artikel 10, stk. 1, i ustawa z dnia 8 marca 2013 roku o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (lov af 8.3.2013 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner);

Fra den dato, hvor kreditor opnår ret til renter efter artikel 7, stk. 1, eller artikel 8, stk. 1, er kreditor uden fremsættelse af betalingspåkrav berettiget til at modtage et beløb fra debitor for kompensation for inddrivelsesomkostninger svarende til:

- 1) 40 EUR – i tilfælde hvor pengeydelsen ikke overstiger 5 000 PLN;
- 2) 70 EUR – i tilfælde hvor pengeydelsen er større end 5 000 PLN, men er mindre end 50 000 PLN;
- 3) 100 EUR – i tilfælde hvor pengeydelsen svarer til eller er større end 50 000 PLN.

Begrundelse for rettens forelæggelse af det præjudicielle spørgsmål

Som nævnt ovenfor udgør sagens genstand en påstand om sagsøgtes, som er lejer af ejendommen (bruger af ejendommen), betaling til sagsøger, som er udlejer (overdrager brugen af ejendommen), af leje, afgifter for forbrug af forsyningsydelse (bl.a. elektricitet, varme, vand) og andre afgifter vedrørende vedligeholdelse af bygningen. Sagsøger har endvidere nedlagt påstand om kompensation for omkostningerne ved inddrivelse af enhver ubetalt faktura.

Forpligtelsen til at betale leje og afgifter følger af en skriftlig lejekontrakt mellem parterne. For hver af disse skyldige beløb udstedte sagsøgeren en faktura (tre særskilte fakturaer). Ifølge kontrakten var faktureringsperioden for leje og afgifter i forbindelse med bygningens vedligeholdelse månedlig, og de skulle betales forud den 10. i hver måned. Hvad derimod angår udgifterne til forsyningselskaberne kunne udlejeren frit fastsætte afgiftsperioden og hyppigheden af deres udstedelse, idet betalingen skulle finde sted inden for en frist på 5 dage regnet fra modtagelsen af fakturaen herfor.

For så vidt angår forsyningsydelse var leverandører heraf eksterne enheder, som sagsøgeren havde kontrakter med, og som sagsøger betalte til. Disse omkostninger blev derefter overdraget – i form af en faktura – til sagsøgte, som rent faktisk benyttede sig af forsyningsydelse (såkaldt viderefakturering). For så vidt angår afgiften for vedligeholdelse af bygningen var denne derimod et fast beløb og dækkede sagsøgerens udgifter i forbindelse med bl.a. offentlige opkrævninger, renovering og rengøring af bygge- og anlægsarbejdet, udgifterne til drift heraf og afskrivning.

Af de 26 fakturaer, der blev nedlagt påstand om betaling af under sagen: vedrører 11 afgifter for forbrugte forsyningsydelser, syv vedrører faste afgifter forbundet med vedligeholdelse af bygningen og otte vedrører selve lejen.

De faktiske omstændigheder i den foreliggende sag er i det væsentligste ubestridte. Efter at have modtaget en kopi af stævningen har sagsøgte ikke indgivet svarskrift og har heller ikke givet møde under retsmødet og har ikke taget stilling til sagens realitet. Den forelæggende ret er imidlertid i tvivl om den retlige vurdering.

Efter den forelæggende rets vurdering er der opstået et spørgsmål, som kræver fortolkning af EU-retten, navnlig artikel 2, nr. 8), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/7/EU af [16]. februar 2011 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner (omarbejdning) (EUT L 48, s. 1), idet der er tvivl om, hvorvidt sagsøger er berettiget til kompensation for inddrivelsesomkostninger fra fakturaer, der ikke er udstedt for leje for en given måned. Med andre ord om ethvert beløb, der følger af en aftale, udgør en afgift i direktivets forstand, også selv om det kun er en godtgørelse af den erhvervsdrivendes udgifter og ikke udgør modydelsen for en ydelse, der er karakteristisk for det pågældende retsforhold.

I henhold til den polske civillovbog forpligter udlejeren sig til at give lejerens brugsret til en genstand i en bestemt eller ubestemt periode, og lejerens forpligter sig til at betale udlejeren den aftalte leje. Lejen udgør den modydelse, der skal betales til udlejeren for lejerens brug af genstanden. Den udgør således et vederlag for udlejeren for lejerens brug af den genstand, der stilles til rådighed. Parterne kan dog også i kontrakten fastsætte en forpligtelse til at levere andre ydelser i form af supplerende ydelser eller andre omkostninger, der ikke kan tilskrives udlejeren. Disse ydelser udgør dog ikke leje.

Selv om det er ubestridt, at kontrakten mellem parterne er en handelstransaktion (jf. sag C-199/19 (...) sp. z o.o. mod J.M.), er muligheden for at kræve morarenter i handelstransaktioner, og dermed kompensation for inddrivelsesomkostninger, på grundlag af nationale bestemmelser, der gennemfører ovennævnte direktiv, relateret til økonomiske fordele forstået som vederlag for levering af varer eller udførelse af tjenesteydelser i en handelstransaktion. Selvom der ikke er nogen omfattende retspraksis på området, kan man støde på den opfattelse, at en »pengeydelse« er det vederlag, der svarer til naturalydelsen fra den anden part i kontrakten (jf. også: Sąd Apelacyjny w Warszawie (appeldomstolens i Warszawa, Polen) dom af 3.1.2020 [udelades]). En lignende opfattelse fremføres af visse akademikere [udelades]. [Henvisning til retspraksis]

Den forelæggende rets tvivl forsvinder heller ikke ved en analyse af direktivets bestemmelser og de forudgående betragtninger. Artikel 1, stk. 2, som fastlægger de materielle rammer for anvendelsen af direktivet, samt artikel 2, nr. 8), synes at være relevante her.

Førstnævnte henviser til alle betalinger, der udgør vederlag i handelstransaktioner. Det følger af 8. betragtning, at direktivets anvendelsesområde bør begrænses til betalinger, der sker som vederlag for handelstransaktioner samt at direktivet ikke bør regulere transaktioner med forbrugere, renter i forbindelse med andre betalinger, f.eks. betalinger i henhold til lovgivningen om checks og vekslere, eller betalinger som kompensation for skade, herunder betalinger fra forsikringsselskaber. Selve begrebet vederlag er dog ikke defineret. Derimod omfatter angivelsen af eksempler på tilfælde, der ikke er omfattet af direktivets anvendelsesområde, situationer, hvor betalingsforpligtelsen end ikke efter sin art ligner den betalingsforpligtelse, der følger af kontrakten mellem parterne i den foreliggende tvist.

Derimod har EU-lovgiver defineret begrebet det skyldige beløb til at betyde hovedstolen, der skulle have været betalt inden for den aftalemæssige eller lovbestemte betalingsfrist, herunder gældende skatter, told, importafgifter eller andre afgifter, der er specificeret på fakturaen eller tilsvarende betalingsanmodning. Den Europæiske Unions Domstol har allerede beskæftiget sig med fortolkningen af dette begreb (sag C-585/20), men i en anden sammenhæng end den, der forelægges her.

En korrekt fortolkning af denne regel er af ikke ubetydelig betydning, da en af betingelserne for at opkræve morarenter ved forsinket betaling (artikel 3, stk. 1) er, at kreditor ikke har modtaget fordringen rettidigt. Retten til at kræve kompensation for inddrivelsesomkostninger opstår først fra det tidspunkt, hvor man erhverver retten til at kræve renter. Direktivet er på samme måde blevet gennemført i polsk ret.

I lyset af ovenstående betragtninger skal det bemærkes, at der er en sammenhæng mellem begrebet vederlag og begrebet det skyldige beløb. Hvis direktivets anvendelsesområde kun omfatter betalinger, der udgør vederlag i handelstransaktioner, kan begrebet det skyldige beløb ikke omfatte betalinger til andre formål. Det skal derfor undersøges, om hovedbeløbet i direktivets artikel 2, nr. 8), udelukkende udgør modydelsen for en naturalydelse, der er karakteristisk for det pågældende retsforhold, og som den erhvervsdrivende har forpligtet sig til at levere.

Den forelæggende ret er af den opfattelse, at det beløb, der skal betales i forbindelse med en handelstransaktion, kun er det beløb, der skal betales for kreditors egen naturalydelse (levering af varer eller tjenesteydelser), og ikke omfatter godtgørelse af omkostninger eller andre foreløbigt afholdte omkostninger, hvis disse ikke er blevet beregnet og ikke udgør en integreret del af det skyldige beløb. I forretningsforhold forholder det sig tilsyneladende således, at vederlaget fastsættes under hensyntagen til de afholdte omkostninger og den forventede fortjeneste. I tilfælde af en kontraktmæssig adskillelse af disse elementer må det antages, at den del, der dækker de afholdte udgifter, ikke udgør modydelsen for leveringen af tjenesteydelsen eller for leveringen af varen. En anden antagelse kunne føre til en kreditors ret til at kræve flere faste kompensationer for – i princippet – én ydelse. Analogt skal betalinger, der er forbundet med en handelstransaktion, vurderes, men på grund af deres art og oprindelse kan de ikke beregnes svarende til det beløb, der skal betales til kreditor. Som eksempel kan nævnes omkostninger til levering af de ovenfor nævnte forsyningsydelser, som leveres af eksterne aktører, og den kontraherende part leverer ikke selv disse tjenester og er heller ikke forpligtet (ikke til at anvende underleverandører til at opfylde sin egen forpligtelse), men kun til at overvælte omkostningerne i denne forbindelse. Dette er udgifter, der kun opstår i forbindelse med opfyldelsen af kreditors karakteristiske ydelse.

På den anden side – og det er bl.a. det, den nationale rets tvivl drejer sig om – hvis kreditor har afholdt visse omkostninger, som debitor skulle kompensere kreditor for inden for en vis periode, kan det i tilfælde af forsinkelse have en negativ indvirkning på den pågældendes økonomiske situation og gøre det nødvendigt for vedkommende at ty til eksterne finansieringskilder til sin igangværende virksomhed. Men formålet med direktivet er bl.a. at modvirke denne type situationer, som ikke står uimodsagt i forhold til virksomhedernes konkurrenceevne og levedygtighed på det indre marked.

Besvarelsen af det forelagte spørgsmål er derfor relevant for afgørelsen af kravet om faste kompensationsbeløb på fakturaer, der er udstedt og ikke betalt rettidigt, hvilket omfatter beløb, der skal betales som en fast afgift i forbindelse med vedligeholdelse af bygningen og kompensation for udgifter til forbrugte forsyninger. På trods af at sagsøgte ikke bestrider kravet i denne henseende, er den nationale domstol forpligtet til af egen drift at anvende den materielle lov korrekt.

[Udelades]

[Udelades] [rettens sammensætning]

[Udelades]

[Udelades] [nationale processuelle forhold]

K., den 9. oktober 2023

[Udelades]

[Udelades] [rettens sammensætning]

ARBEJDSDOKUMENT